

Hámos Imréné Rokonaival

Ez Etel (jobbról az első) meg én (balról az első). És szerintem a Netka néniéknél készült a kép, és az lehet a cselédlány, akinek az ölében ül a Netka néni legidősebb fia, a Gyurika.

Balassagyarmaton készült a kép, és ahogy elnézem, az Etel lehet olyan négy-öt éves. Ez azt jelenti, hogy 1916-ban vagy 1917-ben készült.

Netka néni anyám testvére volt. Anyám testvérei közül őrá tudom a legtöbbet, mert őnáluk nyaraltunk minden évben. A férje, Weinberger Sándor kereskedő volt. Hosszú ideig Balassagyarmaton laktak, és ott volt saját textilüzletük: méteráru- meg rövidáruüzletük. Volt, hogy Netka néni volt az üzletben, ha kellett valamit segíteni, vagy Sándor bácsinak el kellett mennie, de inkább csak a férje csinálta. Nem volt nagy bolt, nem volt alkalmazottuk.

Balassagyarmaton volt saját házuk, de korábban bérlakásban laktak. A házban három szobájuk volt. A nagymama lakott az egyik szobában, a másik szobában a szülők, a harmadik szobában pedig az öt gyerek. Mikor gyerekkorunkban oda lejárunk, akkor ez még így volt. Egy szépen bebútorozott, szép ebédlőjük volt, egész sötét színű, talán inkább fekete, ilyen vitrines. Nem volt kertjük, inkább egy kis udvar volt.

A Netka néniek volt segítségé, a Mari néni. Sokszoknyás parasztasszony volt. Ő takarított, mosott. De a Netka néni főzött. A régi lakásukban nem emlékszem, hol lakott, de amikor a házba költöztek, akkor ott hátul volt egy kis nem tudom, szoba vagy szoba-konyha, és a Mari néni ott lakott. Évtizedekig volt náluk. Még mikor Pesten laktak, akkor is sokszor meglátogatta őket.

Egy ideig jobb módúak voltak. Azt hiszem, talán azért költöztek föl Pestre, mert tönkrement az üzlet. Pesten férfiingeket varrtak otthon, a Netka néni meg a két lány. A férje intézte a szállításokkal meg az adminisztrációval kapcsolatos dolgokat. Amikor a Netka néniék már Pesten éltek, és én már férjnél voltam, gyerekeim voltak, hamar kikerültem ebből a szoros családi körből, és nem tudom ennyire ezeket a dolgokat.

Úgy emlékszem, hogy ennek a nagynénémnek a férje rabbinak volt a fia. Teljesen kóser háztartásuk volt. Nem emlékszem pontosan, hogy mikor voltak, de voltak a tejes napok, akkor teljesen hústalan ételek voltak, arra emlékszem. Milyen alkalomból, erre nem emlékszem. És az Eszter böjtje [lásd: Purim, Eszter] és minden meg volt őnáluk tartva. Vallásosak voltak. Nem ortodoxok -- bár az ortodox zsidó temetőbe vannak eltemetve --, azaz nem pajeszos zsidók voltak. [Azaz ortodoxok voltak, de nem haszidok -- A szerk.] Az édesanyám testvére parókás volt. Mikor fölköltöztek Pestre az 1930-as években, itt már nem hordta a parókát a gyerekei miatt. A háború után a Netka néni már nem viselt parókát. Megnövesztette a haját, gyönyörű szép hófehér haja volt. Ha elment, kalapot hordott. Még a parókával is hordott kalapot.

Netka néninek öt gyereke volt: három lány és két fiú. A legidősebb lánya, a Magda, 10 hónappal volt fiatalabb, mint én, a legfiatalabb, az Ági, azt hiszem, most 75 éves. Nagyon szerettük egymást. A Magda a húgomnak is, nekem is a barátnőnk volt. Mind az öt megmaradt a háború után. A Netka néni szerintem a gettóban volt. Valószínűleg a férje is. Amikor én hazajöttem, már a férje nem élt. Netka néni a gyerekeivel lakott. 1965-ben halt meg. Az ortodox temetőben van eltemetve. Csak ők ketten, a férje és ő, a többi családtag már a pesti izraelita temetőben van eltemetve. Mert aztán a gyerekek már egyáltalán nem voltak vallásosak. Mondjuk, a nagyünnepeket megtartották a gyerekek is.